

7.3.2022

VMJulKICT

Digitalisaation edistämisen ohjelma 2020–2023

Toimintasuunnitelma 2022

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Ohjelman tavoitteet, painopisteet, toteuttamisen periaatteet ja onnistumisen edellytykset.....	4
3. Ohjelman organisointi ja vuosikello	6
4. Toimenpiteet vuonna 2022	9
4.1. Digitalisaation vaikuttavuuden tilannekuva ja mittarit	9
4.2. Lainsäädännön soveltaminen, edistäminen ja toimeenpanon seuranta	10
4.3. Digituen vakiinnuttaminen	11
4.4. Digitaalisten palvelujen kehittämisen tuki	12
4.4.1. YritysDigi.....	12
4.4.2. Asiantuntijatuki	13
4.4.3. Digitalisaation edistäjien verkosto	15
4.5. Ohjelman riippumaton arviointi	16
5. Budjetti	17
6. Keskeisimmät ohjelman rinnakkaishankkeet ja muut riippuvuudet	17
7. Viestintä.....	19
8. Ohjelman toiminta 2023	21

1. Johdanto

Pääministeri Marinin hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että Suomi tunnetaan edelläkävijänä, jossa digitalisaation ja teknisen kehityksen tuomia mahdollisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön yli hallinto- ja toimialarajojen. Tavoitteena on nostaa julkisen sektorin teknologia- ja digitalisaatiokyvykkyyttä sekä kehittää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä.

Näiden hallitusohjelmatavoitteiden toimeenpanemiseksi rakennamme ja toteutamme digitalisaation edistämisen ohjelman, jonka toteuttamisen myötä julkiset palvelut ovat kansalaisten ja yritysten saatavilla digitaalisesti vuoteen 2023 mennessä. Ohjelmaan sisältyy hallitusohjelmasta myös digitaalisten julkisten palveluiden esteettömyyden parantaminen ja riittävien palveluiden käytön tukipalveluiden turvaaminen kansalaisten yhdenvertaisuuden varmistamiseksi.

Ohjelmassa toteutetut selvitykset osoittavat kuitenkin, että tavoite julkisen palvelutarjonnan kattavasta tarjoamisesta kansalaisille ja yrityksille digitaalisessa palvelukanavassa on epärealistista saavuttaa vuoteen 2023 mennessä. Palvelutarjonnan tilanne on oletettua puutteellisempi, ja esimerkiksi yrityksille suunnattujen palvelujen kattava ja asiakaslähtöinen toteuttaminen digikanavaan vie tätä enemmän aikaa.

Digiohjelman toimintakauden tavoitteet ovat seuraavat:

- Digitaaliset laadukkaat julkiset palvelut ovat kansalaisten ja yritysten saatavilla vähintään lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta vaatimusten mukaisesti.
- Elinkeinotoimintaa harjoittavien paperi- ja käyntiasiointi on vähentynyt merkittävästi, ja tarjolla on useita vain digitaalisia yrityspalveluja.
- Digitukea on tarjolla koko maassa ja sitä kehitetään palvelemaan myös elinkeinotoimintaa harjoittavia.

Lähtökohtia ohjelman toteuttamisessa ovat:

- Opastamme, rohkaisemme ja tuemme kansalaisia, henkilöasiakkaita ja elinkeinotoimintaa harjoittavia digitaalisten palvelujen pariin.
- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta velvoittaa viranomaiset tarjoamaan digitaalisen palvelukanavan.
- Tavoitteena on siirtyminen digitaaliseen palvelutapaan yritysten ja muiden elinkeinotoimintaa harjoittavien viranomaisasioinnissa.

Valtiovarainministeriö asetti ohjelman 25.2.2020. Jokaisesta ohjelman toimintavuodesta tehdään analyysi ja yhteenveto, joka julkaistaan ohjelman verkkosivulla.

Digitalisaation edistämisen ohjelman rinnalla hallitusohjelman muita keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi ovat:

- [Kansallinen tekoälyohjelma AuroraAI](#)
- [Palvelu- ja toimitilaverkkouudistus](#)
- [Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hanke](#)

Yhtä lailla keskeisiä toimenpiteitä digitalisaation edistämiseksi tällä hallituskaudella ovat mm. tietopolitiikan toimeenpano, tiedon avaaminen ja hyödyntäminen, palvelujen asiakaslähtöisyyden parantaminen, digitaalisen turvallisuuden linjausten toimeenpano, tiedonhallintalain täytäntöönpano ja Julkisen hallinnon strategian toimeenpano.

Valtioneuvosto asetti syyskuussa 2021 digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon kehittämisen ministerityöryhmä. Ministerityöryhmän tehtävänä on ohjata digitalisaation, tieto- ja teknologiapolitiikan sekä datatalouden kehittämistä sekä koordinoita näihin liittyviä toimenpiteitä ja tilannekuvaa. Ryhmä yhteensovittaa kehittämishankkeita ja tekee tarvittavia poliittisia linjauksia keskeisistä toimialansa kehittämisistä.

Ministerityöryhmän yhteydessä toimii digitalisaation ja datatalouden vastuualuetta koskeva yhteistyöryhmä, digitoimisto. Digitoimisto huolehtii ministeriöiden välisestä yhteistyöstä sekä digitalisaation ja datatalouden edistämisestä. Suomi laatii digitaalisen kompassin kevään 2022 aikana. Tavoitteena on luoda digitalisaatiolle ja datataloudelle yhteinen kansallinen visio ja tavoitteet vuoteen 2030.

Digiohjelman toteutuksessa huomioidaan ministerityöryhmän linjauksia ja ohjelman toimenpiteillä tuetaan digitoimiston työtä.

2. Ohjelman tavoitteet, painopisteet, toteuttamisen periaatteet ja onnistumisen edellytykset

Digitalisaation edistämisen ohjelman tavoitteet vuoteen 2023 mennessä ovat seuraavat:

- Digitaaliset laadukkaat julkiset palvelut ovat kansalaisten ja yritysten saatavilla vähintään lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta vaatimusten mukaisesti.

- Elinkeinotoimintaa harjoittavien paperi- ja käyntiasiointi on vähentynyt merkittävästi, ja tarjolla on useita vain digitaalisia yrityspalveluja.
- Digitukea on tarjolla koko maassa ja sitä kehitetään palvelemaan myös elinkeinotoimintaa harjoittavia.

Digipalvelut kansalaisille ja yrityksille – ohjelman painopisteet

Ohjelmalla on neljä painopistettä, joiden kautta toteutetaan hallitusohjelmatavoitetta saattaa julkiset palvelut digitaalisina kansalaisten ja yritysten saataville vuoteen 2023 mennessä.

- Lainsäädännön soveltaminen ja kehittäminen edistää digipalvelujen ensisijaisuutta ja yhtenäistää palvelujen kehittämistä ja tarjontaa sekä edistää hallinnonalojen välisten yhteisten digitaalisten palveluiden/palvelupolkujen syntymistä.
- Digipalvelujen kehittäminen mahdollistaa tarvittavat muutokset ja tavoitellut hyödyt.
- Digituen kehittäminen ja vakiinnuttaminen vahvistavat kansalaisten ja yritysten osaamista palvelujen käyttäjinä.
- Digitaalinen julkisen hallinnon palvelutapa yrityksille helpottaa yritysten hallinnollista taakkaa.

Ohjelma toteuttaa osaltaan julkisen hallinnon strategiaa.

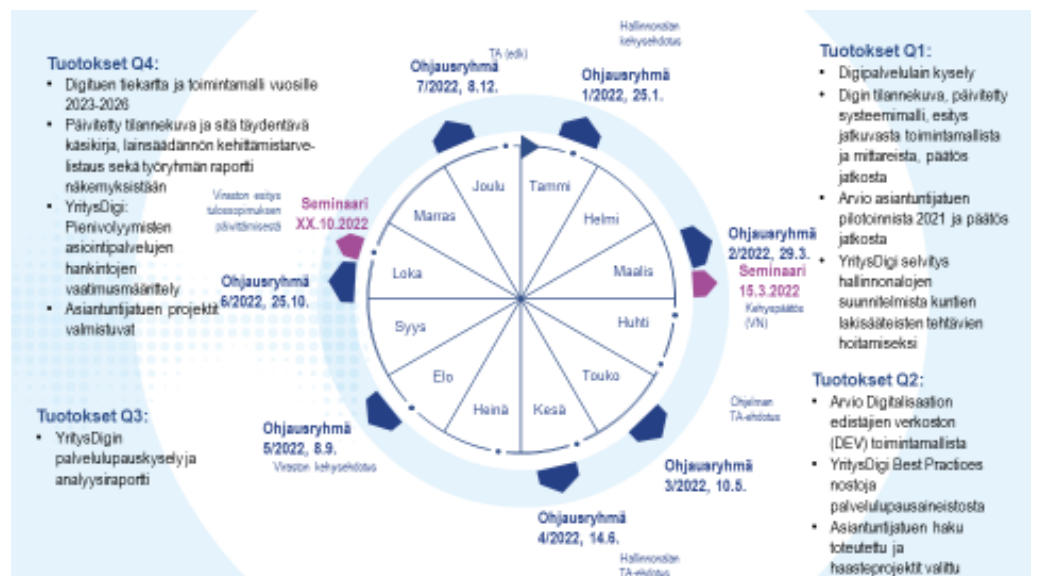
Keskeisiä tekijöitä ohjelman toteutuksen onnistumiseksi ovat:

- Tavoitteiden ja tekemisten rajaaminen keskittymällä olennaiseen ja toteuttamiskelpoiseen.
- Yhteisten ratkaisujen ja yhteiskehittämisen edistäminen.
- Ohjelman rooli ja toimintatapa, josta on konkreettista hyötyä eri toimijoille digipalvelujen kehittämisessä, tarjoamisessa ja käytössä.
- Ohjelman toimintaan mukaantulo on helppoa ja avointa.
- Sisällöstä ja etenemisestä viestiminen laajasti ja selkeästi. Viestinnässä nostetaan esiin digitalisoinnin tuloksia ja saavutettuja hyötyjä.

Ohjelman riskitarkastelua ylläpidetään Hankesalkussa. Merkittäviksi riskeiksi (todennäköisyys ja vakavuus) on tunnistettu seuraavia:

- Ohjelman toteutuksen toimenpiteet: Ohjelmassa ei onnistuta määrittelemään ja tarkentamaan riittävän tuloksellisia toimenpiteitä. Asetetut tavoitteet (vaikuttavuus) jäävät toteutumatta joko kokonaan tai osittain.
- Hyödyt toimijoille: Ohjelma ei tuota konkreettista hyötyä digipalvelujen kehittäjille. Asetetut tavoitteet jäävät toteutumatta joko kokonaan tai osittain. Osallistumisaste ohjelman hankkeisiin ja tilaisuuksiin jää vähäiseksi.
- YritysDigi, palveluiden ja niiden saatavuuden kehittyminen: Ei onnistuta löytämään keinoja ja toimenpiteitä, joilla organisaatiot panostavat digipalveluihin kokonaistavoitteen saavuttamiseksi. Jatketaan siilomaista kehitystyötä, mikä estää joustavien, kokonaisvaltaisten digitaalisten palveluiden syntyminen. Elinkeinotoimintaa harjoittavien palvelutarjonta ei kehity riittävän laajasti ja monipuolisesti eikä tavoiteltuja hyötyjä viranomaisasioiden nopeasta ja tehokkaasta hoitamisesta saavuteta. Riskin vaikutus on suurin kooltaan pienimmissä organisaatioissa ja/tai pienivolyymisissa palveluissa.
- Ohjelmatiimin resursointi: Ohjelmatiimin resursointi rakentuu pääosin määräaikaisten työsuhteiden varaan. Määräaikaiset työsuhteet lisäävät henkilöstön vaihtuvuutta. Riski on jo toteutunut. Henkilöstövaje ilmenee tiimin työkuorman kasvuna ja osaamisvajeena. Uusien henkilöiden rekrytointi ja perehdyttäminen vievät aikaa muulta ohjelmatyöltä.

3. Ohjelman organisointi ja vuosikello

Ohjelman organisaatio koostuu valtiovarainministeriön JulkICT-osaston ohjelmatiimistä, ohjelman ohjausryhmästä ja muista tarvittavista ohjelman eri osa-alueiden ryhmistä. Valtiovarainministeriön viestintä tukee ohjelman viestinnän suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Ohjelmatiimi
Marjukka Saarijärvi, ohjelmapäällikkö
Heli Hänninen, erityisasiantuntija (31.3.2022 saakka)
XX, erityisasiantuntija 1.4.2022 alkaen
Petteri Ohvo, hankepäällikkö
Päivi Anttila, hankekoordinaattori
XX, asiantuntija
Katariina Rantala, hankeassistentti
Tiina Lokka-Lepistö, erityisasiantuntija, lainsäädäntö
Muut hankkeeseen osallistuvat
VM:n viestintä tukee hankkeen viestinnässä.
Ohjausryhmä, digitalisaation edistämisen ohjausryhmä
Maria Nikkilä, tietohallintoneuvos, VM, puheenjohtaja
Janne Öberg, finanssineuvos, VM, varapuheenjohtaja
Sanna Savolainen, johtaja, Verohallinto, jäsen
Sirpa Alitalo, teollisuusneuvos, TEM, jäsen
Arto Holopainen, innovaatiopäällikkö, Kuopion kaupunki, jäsen
Jouni Hynynen, IT-asiantuntija, ARA, jäsen
Juha Antila, tietohallintojohtaja, Ruokavirasto, jäsen
Tomi Kytölä, erityisasiantuntija, OKM, jäsen
Katri-Leena Launis, johdon konsultti, Kela, jäsen
Mikko Lehtisalo, erityisasiantuntija, ORK, jäsen
Juha Lempiäinen, asiakaspalvelupäällikkö, Tulli, jäsen
Joonas Mikkilä, digi- ja koulutusasioiden päällikkö, Suomen Yrittäjät, jäsen
Jaana Nevalainen, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto, jäsen
Ismo Parviainen, johtava asiantuntija, SM, jäsen

Pekka Rehn, ylijohtaja, asiakkaat, DVV, jäsen
Minna Lohtander, erityisasiantuntija, STM, jäsen
Paula Sundqvist, hyvinvointikoordinaattori, Parainen, jäsen
Maaria Toikka, johtava asiantuntija, Traficom, jäsen
Mika Tuuliainen, johtava asiantuntija, EK, jäsen
YritysDigi-hankkeen hankeryhmä
Petteri Ohvo, hankepäällikkö, VM (pj)
Marjukka Saarijärvi, ohjelmapäällikkö, VM (varapj)
Kimmo Kuusela, erityisasiantuntija, TEM
Lotta Engdahl, erityisasiantuntija, LVM
Juuso Kalliokoski, johtava asiantuntija, MMM
Sirje Hanski, projektisuunnittelija, Turun kaupunki
Mika Kataikko, projektipäällikkö, Jyväskylän kaupunki
Eveliina Keski-Koukkari, kehityspäällikkö, Porvoon kaupunki
Hanna Kortström, kehittämispäällikkö, THL
Leila A. Koskela, erikoissuunnittelija, Kela
Jorma Rantanen, ryhmäpäällikkö, Tukes
Joonas Mikkilä, digi- ja koulutusasioiden päällikkö, Suomen Yrittäjät
Jari Konttinen, asiantuntija, Palta
Mika Tuuliainen, johtava asiantuntija, EK
Heli Hänninen, erityisasiantuntija, VM
Lainsäädännön soveltamisen ja edistämisen työryhmä
Tiina Lokka-Lepistö, puheenjohtaja, VM
Elina Takamäki, varapuheenjohtaja, DVV
Katariina Rantala, sihteeri, VM
Pekka Virkamäki, YM, jäsen
Elisa Kotiniemi, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, jäsen
Tomas Lehtinen, Helsingin kaupunki, jäsen
Teija Hautera, Kela, jäsen

Tommi Karttaavi, Kuntaliitto, jäsen
Merita Erkkilä, LVM, jäsen
Timo-Ville Nieminen, MMM, jäsen
Sami Aalto, OKM, jäsen
Anna-Stiina Tarkka, OM, jäsen
Mika Paasikallio, PRH, jäsen
Ethel Eriksson, Sipoon kunta, jäsen
Outi Äyräs-Blumberg, STM, jäsen
Tiina Salminen, TEM, jäsen
Emmi Äijälä, TEM, jäsen
Merja Heikkonen, STM, jäsen
Taito von Konow, Verohallinto, jäsen

4. Toimenpiteet vuonna 2022

Jokaisen tässä luvussa kuvatun ohjelman toimenpiteen toteuttamiseen vuonna 2022 sisältyy myös sen suunnittelu, miten kyseinen tekeminen ja tänä vuonna saavutettavien tulosten hyödyntäminen voisi jatkua Digiohjelman päätyttyä. Lisäksi vuoden aikana kartoitetaan mahdollisia kehittämistarpeita/-toiveita digitalisaation edistämisen suunnittelun tueksi digiohjelman päättymisen jälkeen.

4.1. Digitalisaation vaikuttavuuden tilannekuva ja mittarit

Suhde hallitusohjelmataavoitteeseen: Toimenpiteellä kehitetään yhteisiä työkaluja, toimintamallia ja tilannekuvaa hallitusohjelmataavoitteen toteutumisen ja julkisen hallinnon digitalisaation seurantaan kaikkien tavoitteita toteuttavien käyttöön.

Huhtikuussa 2021 käynnistetty digitalisaation vaikuttavuuden kokeileva ja verkostomainen tilannekuvatyö kestää 1Q 2022 saakka. Projektissa toteutettiin vuonna 2021 kolme tilannekuvajulkistusta kesäkuussa, lokakuussa ja joulukuussa. Tilannekuva- ja mittaristojulkistusten rinnalla kehitettiin toimintamallia yhteisestä työskentelystä saatujen kokemusten perusteella.

Digitalisaation vaikuttavuuden tilannekuva on strateginen työkalu kansallisten digitalisaation kehitysaktiviteettien kokonais kuvan tarkasteluun. Tavoitteena:

- Merkityksen, osallisuuden ja tilanne-kuvaymmärryksen kasvattaminen, verkosto-vuorovaikutus
- Mittarityön kehittämisen tuki eri toimijoille: ratkaisut, oppiminen
- Ekosysteemitomijan pääsy tietoon, vähemmän mutta vaikuttavampia kehityshankkeita

Vuonna 2022 päivitetään tarpeen mukaan työskentelyn lähtökohtana olevaa digitalisaation systeemimallia, johon on kuvattu digitalisaation edistämisen keskeiset vaikutustekijät ja niiden väliset suhteet. Lisäksi toteutetaan vielä yksi tilannekuvajulkistus. Keskeisintä on kuitenkin arvioida tehtyä työtä ja sen tuloksia sekä tehdä esitys tilannekuvatyön jatkuvaksi malliksi ja mitattaviksi asioiksi. Työtä ja tehtävät esitykset sovitetaan digitoimiston koordinoimaan kansallisen digikompassin kehittämiseen.

Toimenpiteet vuonna 2022

- Digitalisaation systeemimallin päivittäminen
- Tilannekuvajulkaisu 15.3.2022 mittaristoaineistoinen
- Esitys jatkuvaksi toimintamalliksi ja mitattaviksi asioiksi kytkeytyen digitaaliseen kompassiin
- Jatkotoimenpide-esitykset
- Päätös jatkotoimista
- Mahdollisten jatkotoimien käynnistäminen

4.2. Lainsäädännön soveltaminen, edistäminen ja toimeenpanon seuranta

Suhde hallitusohjelmataavoitteeseen: Lainsäädännön soveltamisen ja edistämisen työryhmällä tuetaan sekä Digiohjelmaa että digipalveluja toteuttavia viranomaisia hallitusohjelmataavoitteen ”julkiset palvelut ovat kansalaisten ja yritysten saatavilla digitaalisesti vuoteen 2023 mennessä” toteuttamisessa. Toteuttaa myös hallitusohjelmakirjausta ”digitaalisten julkisten palveluiden esteettömyyden parantaminen”.

Digitalisaation edistämisen ohjelman yhtenä tehtävänä on valtioneuvoston linjaus- ja päätösesitysten laatiminen ja säädösvalmistelu ohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi. On tunnistettu, että hallinnon toimintatavat ja menettelyt sähköisessä asiointissa vaihtelevat ja ovat epäyhtenäisiä, mikä on omiaan vaikeuttamaan sähköisen asiointin edistämistä kohti ensisijaista toimintatapaa. Yleisenä havaintona on ollut, että sääntelyn tueksi tarvittaisiin selkeitä menettelytapaohteita eri tilanteisiin. Lainsäädännön kehittämistä tarvitaan myös mahdollistamaan hallinto- ja toimialarajat ylittävien asiakaslähtöisten digitaalisten palveluiden syntyminen, joiden edellytyksenä on tiedon yhteentoimivuus ja hyödyntämismahdollisuus.

Lainsäädännön kehittämistä, seurantaan sekä soveltamista varten on asetettu lainsäädännön soveltamisen ja edistämisen työryhmä toimikaudelle 9.11.2020–31.3.2023. Työryhmä toimii Digiohjelman toiminnan tukena ohjelman toimikauden ajan. Työryhmän tehtävänä on selvittää ohjelman myötä nousevia juridisia kysymyksiä, tuottaa erilaisia lainsäädännön soveltamissuosituksia sekä seurata digitaalisiin palveluihin liittyvää lainsäädännön toimeenpanoa.

Toimenpiteet vuonna 2022

Selvittää lainsäädännön tilaa digiasioinnin suhteen ja sen pohjalta päivittää ensimmäisen kerran 12/2021 julkaistavaa tilannekuva. Selvityksen pohjalta tuotetaan myös käsikirjaa hyvistä käytännöistä ja mahdollisista haasteista, minkä lisäksi tehdään luettelo (ei tyhjentävä) digiasioinnin estävistä säädöksistä ja viedään niitä mahdollisuuksien mukaan eteenpäin. Työryhmä seuraa myös digipalvelulain toimeenpanoa vuosittain tehdyn kyselyn sekä saavutettavuusvalvonnan raportoinnin avulla.

Edellä mainittujen lisäksi loppuvuodesta esitetään työryhmän näkemys digiasioinnin tilasta ja sen edistämiseksi tarvittavista toimista. Työryhmä viestii tuloksistaan aktiivisesti vuoden aikana ja pyrkii aktivoimaan sidosryhmiä yhteistyöhön, erityisesti digitalisaation edistämisen verkoston kautta. Järjestetään tarvittaessa koulutustilaisuuksia ja/tai webinaareja digipalvelulain toimeenpanokyselystä nousseiden lainsäädännöllisten haasteiden tukemiseksi.

Vuoden 2022 tuotokset:

- Päivitetty tilannekuva digiasiointiin liittyvästä yleislainsäädännöstä
- Käsikirja hyvistä käytännöistä
- Listaus digiasioinnin estävistä laeista
- Raportti digiasioinnin tilasta ja sen edistämiseksi tarvittavista toimista

4.3. Digituen vakiinnuttaminen

Suhde hallitusohjelmavoitteeseen: Toteuttaa hallitusohjelmakirjausta ”riittävien palveluiden käytön tukipalveluiden turvaaminen kansalaisten yhdenvertaisuuden varmistamiseksi”.

Valtiovarainministeriön rahoittamien maakuntaliittojen digituen koordinaatiohankkeiden viimeinen hankekausi päättyy 31.10.2021. Digitalisaation edistämisen ohjelmassa on kevästä 2021 alkaen valmisteltu digituen toimintamallin vakiinnuttamista yhteistyössä Digi- ja väestötietoviraston kanssa. Digituen toimintamallin vakiinnuttamisen tavoitteena on varmistaa digituen

kansallinen, tarvelähtöinen kehittäminen ja edistää laadukkaan digituen tarjontaa koko Suomessa hankekausien päätyttyä.

Toimenpiteet vuonna 2022

Vuonna 2022 Digi- ja väestötietovirasto pilotoi vakiinnutettavaksi esitettävää digituen toimintamallia. Pää tavoitteena on kokeilla ja kehittää digituen paikallisia, alueellisia, temaattisia ja valtakunnallisia toimintamalleja digituen pysyvän tehtävän toteutuksen tueksi. Konkreettisesti tavoitteena on validoida ja tarkentaa digituen vakiintunut toimintamalli, jota tullaan toteuttamaan vuosina 2023–26. Vuoden 2022 lopussa DVV on tuottanut digituen tiekartan ja toimintamallin vuosille 2023–26 yhdessä VM:n kanssa.

- Pilotoinnin ohjaaminen Digituen vakiinnutettavan toimintamallin pilotointi 2022 –hankesuunnitelman mukaisesti, Q1-4
- Digituen pysyvän toimintamallin vahvistaminen ja sen tarvitseman rahoituksen varmistaminen (digituen toimintamalli ja tiekartta), Q4

4.4. Digitaalisten palvelujen kehittämisen tuki

4.4.1. YritysDigi

Suhde hallitusohjelmataavoitteeseen: ”Rakennamme ja toteutamme digitalisaation edistämisen ohjelman, jonka toteuttamisen myötä julkiset palvelut ovat kansalaisten ja yritysten saatavilla digitaalisesti vuoteen 2023 mennessä”. YritysDigi-hanke toteuttaa tavoitetta yrityksille suunnattujen palvelujen osalta.

Hankkeen tavoitteena on lisätä laadukkaiden digitaalisten asiointipalvelujen tarjontaa elinkeinotoimintaa harjoittaville ja digipalvelujen käyttöä kohderyhmässä. Vuosina 2020 ja 2021 suoritettu palvelulupauskysely selvitti digitaalisten palvelujen tarjontaa ja niiden kehittyneisyyttä.

Vastaukset ovat osoittaneet molempien em. osa-alueiden vaativan kehittämistä. Lainsäädännössä vaadittua asiointivaltuuksien rekisteriperustaista tarkastusta ei ole toteutettu useaan asiointipalveluun. Pienet kunta- ja organisaatiokohtaiset asiointivolyymit eivät ole mahdollistaneet digitaalisten asiointiratkaisujen toteutuksia. Vain suuret kaupungit ovat kyenneet digitaalisiin ratkaisuihin. Pienten volyymien haaste koskee kunnissa niin lakisääteisten kuin vapaaehtoisten tehtävien asiointipalveluja.

Toimenpiteet vuonna 2022

- Uusitaan palvelulupaus-kysely vuoden 2022 syksyllä ja tuotetaan kolmen kyselyvuoden kattava raportti kohderyhmälle tarkoitettujen asiointipalvelujen tilasta ja kehittämisestä sekä tehdään esityksiä jatkotoimenpiteistä.
- Palvelulupaus-kyselyn vastauksista nostetaan esille hyviä asiointipalvelutoteutuksia, joita muut toimivat voisivat ottaa käyttöön tai hyödyntää omissa toiminnoissaan. Informoidaan löydetty hyvät esimerkit toimijajoukolle ja aktivoidaan toimijoiden välistä yhteistyötä ja -kehittämistä. Toteutus 1H/2022.
- Selvitetään hallinnonalojen suunnitelmat kunnille määrättyjen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen tarvittavien asiointipalvelutoteutusten tuottamiseksi. Informoidaan kuntatoimijoita hallinnonalojen suunnitelmista. Tarkoituksena lisätä organisaatioiden välistä vuorovaikutusta ja tietoisuutta kehittämistoimista. Toteutus 1Q/2022.
- Viedään päättyneen Ensimmäisen työntekijän palkkaaminen –palvelutarvetyön tulokset projektissa tunnistettujen asianomistajatahojen tietoisuuteen ja heidän hankkeissa hyödynnettäväksi. Toteutus 1Q/2022.
- Käynnistetään mahdollisesti toinen palvelutarve-määrittelyprojekti yritysten ja/tai yhteisöjen kaipaaman digitaalisen palvelutoteutuksen aikaansaamiseksi 1-2Q/2022. Edellytyksenä ainakin määrittelyprojektiin kohteen vastuorganisaatioiden sitoutuneisuus projektin tulosten hyödyntämiseen.
- v 2021 toteutettu pienivolyymisten asiointipalvelujen konseptimäärittely tarkennetaan työpajoissa asiakasorganisaatioiden tarpeita vastaavaksi hankinnoissa hyödynnettäväksi vaatimusmäärittelyksi (vaihe 1) sisältäen mm. tarvittavat toiminta-, tietoarkkitehtuurikuvaukset (vaihe 2). Optiona markkinakatsaus asiointipalvelutoteutusten tarjonnasta. Toteutus 1Q-3Q/2022. Ensimmäisten vaiheiden aikana tarkennetaan jatkotoimet.
- Tehdään yhteiskartoitus toimista, joita esitetään toteutettavaksi seuraavalla hallituskaudella YritysDigille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

4.4.2. Asiantuntijatuki

Suhde hallitusohjelmataavoitteeseen: ”Digitalisaation ja teknisen kehityksen tuomien mahdollisuuksien kehittäminen ja käyttöön ottaminen yli hallinto- ja toimialarajojen”. ”Julkisen sektorin teknologia- ja digitalisaatiokyvykkyuden nostaminen sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön kehittäminen”. Asiantuntijatuki sparraa viranomaisia viemään julkiset palvelut kansalaisten ja yritysten saataville hallitusohjelmataavoitteen mukaisesti. Toteuttaa myös hallitusohjelmakirjausta ”digitaalisten julkisten palveluiden esteettömyyden parantaminen”.

Vuonna 2021 on käynnistetty uutena toimenpiteenä asiantuntijatuen tarjonta viranomaisten käyttöön. Kunnat ja virastot, jotka täyttävät tuen saamisen kriteerit, voivat saada käyttöönsä digitaalisten palvelujen osaamista asiantuntijapoolista määrääjäksi vuosina 2021 ja 2022. Tuki koskee nykyisiä tai kehitteillä olevia palveluja – ei uusien palvelujen tai integraatioiden ja rajapintojen rakentamista. Tuen valmistelu käynnistettiin kunnille ja virastoille suunnatulla tarvekyselyllä, jonka perusteella määriteltiin asiantuntijatuen sisältö, hakukriteerit ja menettelyt määrittely. Työn toteutus vastuutettiin Digi- ja väestötietovirastolle. Pilottihaku toteutettiin kesä-elokuussa 2021 ja pilottipäätökset ja –toteutukset tehtiin loppuvuoden aikana.

Tätä yhteiskehittämisen asiantuntijatukea voi hyödyntää sekä kansalaispalvelujen että yrityspalvelujen kehittämisessä. Pilottivaiheesta saatujen kokemusten ja tulosten pohjalta valtiovarainministeriö päätti tammikuussa 2022 toiminnan jatkamisesta vuonna 2022. Asiantuntijatuki digitalisaatiohaasteissa haku ja projektivalinnat kohdistetaan vuonna 2022 seuraaviin teemoihin:

1. Asiakkaat - sujuvat palvelut ja yhteistyö.

- * ymmärretään asiakkaan elämäntilanne ja tarpeet
- * kehitetään toimivia palveluita ja yhteistyön muotoja kuntien, hyvinvointialueiden, valtion ja muiden toimijoiden välillä.

2. Organisaatiot ja verkostot - muutoksen käynnistäminen

- * ymmärretään ongelmien juurisyyt, tunnistetaan muutoksen tarve ja luodaan suunnitelma sen käynnistämiseksi
- * kehitetään prosesseja, uusia tapoja ja toimintamalleja

3. Ratkaisut - kansallisten yhteisten palvelujen hyödyntäminen.

- * ymmärretään kipupisteitä palveluiden kehittämisessä
- * hyödynnetään yhteisiä ratkaisuja, huomioidaan erityisesti Suomi.fi-laaturyökalut, Suomi.fi-viestit ja Suomi.fi-valtuudet.

Kaikkia teemoja läpileikkaavia painopisteitä projekteissa ovat:

- * asiakaslähtöisyys,
- * saavutettavuus,
- * tiedon hyödyntäminen ja avaaminen,
- * digitalisaatiota koskeva lainsäädäntö,
- * Digitalisaation edistämisen ohjelman tavoitteet (mm. digin ensisijaisuus) ja
- * Digikompassin osa-alueet (julkiset palvelut, osaaminen, infra, yritykset).

- Asiantuntijatuen pilottiprojektien yhteenvetotilaisuus 19.1.2022 (DVV:n järjestämä)
- Asiantuntijatuen jatkosta päättäminen Q1
- Jatkon organisointi ja toteutus

4.4.3. Digitalisaation edistäjien verkosto

Suhde hallitusohjelmataivoitteeseen: Verkostotoiminta auttaa osallistujia hahmottamaan kansallisen digikehityksen tavoitteita sekä uusia tuulia ja tunnistamaan kunkin oma rooli kokonaisuudessa. Verkosto antaa ohjelmalle palautetta ja tietoa hallitusohjelmataivoitteen toteuttamisen haasteista ja hyvistä käytännöistä.

Ohjelmassa käynnistettiin marraskuussa 2021 avoin vuorovaikutuskanava - Digitalisaation edistäjien verkosto. Verkosto on muodostettu erityisesti julkisen hallinnon muutosagenttien/-johtajien, palvelukehittäjien, palvelumuotoilijoiden, prosessi-/projektikehittäjien, tiedonhallinnan- ja tietohallinnon ammattilaisten ja julkisten palveluiden digitalisoinnista vastaavan valtiovarainministeriön välille.

Verkoston tavoitteena on auttaa hahmottamaan kansallisen digikehityksen tavoitteita sekä uusia tuulia ja tunnistamaan kunkin oma rooli kokonaisuudessa.

- Tukee ja lisää avointa vuorovaikutusta julkisen hallinnon digitalisaatiosta kiinnostuneiden kesken.
- Tukee ja ruokkii pitkäjänteistä kehittämistyötä sekä yhteensovittaa kehittämisen ja -johtamisen näkökulmaa.
- Tuo esiin hyviä käytäntöjä julkisen hallinnon digitalisaatioon liittyen (mitä on tehty, mitä tehdään, mitä on tulossa)
 - kohtauttaa kehittämistarpeita ja -tekoja
 - synnyttää uusia kehittämiskumppanuuksia.
- Tunnistaa digikehittämisen pullonkauloja yhteisen vuoropuhelun kautta.
- Tuo esiin verkostossa tunnistettuja kehittämishaasteita kansallisten kehittämishankkeiden valmistelussa.

Toimenpiteet vuonna 2022

- Toimintamallin arviointi Q1-Q2 /2022
- Kuukausittain toistuvat verkostotilaisuudet Q1-Q4/2022
- Päätös verkoston jatkamisesta / lopettamisesta

4.5. Ohjelman riippumaton arviointi

Suhde hallitusohjelmatavoitteisiin: Arvioi riippumattomasti hallitusohjelmatavoitteiden toteutumista, toimeenpanoa ja vaikuttavuutta Digitalisaation edistämisen ohjelmassa.

Valtiovarainministeriö kilpailutti ohjelmalle syksyllä 2021 riippumaton väli- ja loppuarviointi yhdessä AuroraAI-ohjelman kanssa. Arvioinnin toteuttaa Owl Group ja 4FRONT.

Arvioinnin tavoitteena on arvioida ohjelman tavoitteiden toteutumista, toimeenpanoa sekä vaikuttavuutta. Väliarvioinnin tavoitteena on tuottaa kehittämissuhteita, suosituksia ja neuvoa-antavia ohjeita ohjelman viimeisen toimintavuoden suunnittelun ja toteutuksen tueksi. Loppuarviointi toteutetaan jatkumona suhteessa väliarviointiin. Loppuarvioinnissa huomioidaan edellisen arvioinnin tulokset ja siinä annettujen suositusten toteutuminen.

Väliarviointi valmistui joulukuussa 2021, ja se julkaistaan ohjelman verkkosivulla. Digiohjelman loppuarviointi valmistuu tammikuussa 2023.

Väliarvioinnin suositukset (tarkemmin arviointiraportissa):

1. Valtiovarainministeriön yksiköiden, ohjelmien ja muiden toimenpiteiden yhteistyöllä voitaisiin tehostaa keskeisten toimijoiden sitoutumista tavoitteisiin ja toimeenpanoon. a. Ohjausryhmän työskentelyä tulisi tehostaa. b. VM:n ohjelmien ja osastojen yhteistyölle tulisi luoda systemaattiset toimintamallit.
2. Ohjelman viestintään tulisi resursoida merkittävästi enemmän. a. Viestintään tulee valita selvät kärjet. b. Viestinnän sanomat ja kanavat olisi tärkeää suunnitella yhteistyössä varsinaisten muutoksen tekijöiden eli valtionhallinnon organisaatioiden ja kuntien kanssa. c. Viestinnän toteutuksessa tulisi hyödyntää kuntia ja virastoja. Koska ohjelman oma viestintäresurssi on rajallinen, voisi tämän tueksi koota viestintäverkoston.
3. Toimenpiteiden jatkuvuus ja tulosten levittämisen toimenpiteet tulee turvata ohjelmakauden päättymisen jälkeen, muutoin merkittävä osa vaikutuksista jää saavuttamatta.
4. Digitalisaation edistäjien verkoston toimintaa tulisi priorisoida viimeisen toimintavuoden aikana.
5. Erityisesti pienille kunnille tulisi suunnata palvelutuotannon digitalisoinnin konkreettista tukea.

Väliarvioinnin tulosten huomiointi ohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa.
Loppuarvioinnin toteuttaminen.

5. Budjetti

Kohde	2020	2021	2022	2023
VM	99 816	246 613	2 442 000	80 000
DVV, Digituki	-	-	1 800 000	-
DVV, yritysten digituki	167 562	311 308	-	-
DVV, Suomi.fi ja palvelulaatu	1 005 000	786 821	-	-
DVV, Asiantuntijatuki	-	178 204	-	-

Digitalisaation edistämisen ohjelman rahoitus muodostuu digitalisaation edistämiseen varatusta rahoituksesta (28.70.01). Lisäksi digituen alueelliseen koordinaatioon on myönnetty maakuntien liitoille valtionavustuksia momentilta 28.70.05. Valtionavustuksia maksettiin vuonna 2020 yhteensä 802 083 euroa ja vuonna 2021 yhteensä 506 517 euroa. Digituen alueellisen koordinaation kustannuksiin käytettiin 740 407,45 euroa vuonna 2020 ja vuonna 2019 yhteensä 976 711,16 euroa momentilta 28.90.20. Nämä kustannukset muodostuivat pääosin maakuntien liitoille myönnettyistä valtionavustuksista.

Ohjelman toteuttamiseen liittyvistä rahoituspäätöksistä ja hankinnoista päättää valtiovarainministeriö sen työjärjestyksen mukaisesti.

6. Keskeisimmät ohjelman rinnakkaishankkeet ja muut riippuvuudet

Hanke/Projekti/muu riippuvuus	Miten huomioidaan
Julkisen hallinnon strategia	Digiohjelma toteuttaa osaltaan strategian tavoitetilaa ja digitalisaatioon liittyviä toimenpiteitä. Tilannekuvatyössä laadittu digitalisaation systeemimalli pohjautuu strategian painopisteisiin.
Berliinin julkilausuma arvopohjaisesta digitalisaatiosta	Digiohjelma toteuttaa osaltaan Berliinin julkilausuman kansallista täytäntöönpanoa.
Digitoimisto ja Digikompassi 2030	Osallistutaan aktiivisesti Digitoimiston koordinoimaan toimintaan, kuten Digikompassin valmistelu. Ohjelmassa toteutettava digitalisaation vaikuttavuuden tilannekuvatyö ja sen esitykset sovitetaan Digitoimiston koordinoimaan kansallisen digikompassin kehittämiseen. Ohjelman tulosten sekä 2022 aikana laadittavien jatkotoimenpide-esitysten ja tunnistettujen

	kehittämistarpeiden suhde Digikompassiin kuvataan ohjelman loppuraportissa.
Suomen kestävän kasvun ohjelma	Pilari 2. Digitalisaation ja datatalouden avulla vahvistetaan tuottavuutta ja tuodaan palvelut kaikkien saataville sekä digitalisaatio läpileikkaavana teemana. Seurataan ja tuetaan ohjelmassa olevia merkittäviä digitalisaatioaloitteita/hankkeita.
AuroraAI	Digiohjelman toteutuksen myötä Aurorassa valittuihin elämäntapahtumiin tarjottavat julkiset digipalvelut ovat digipalvelulain vaatimusten mukaisia. Yhteistyö riippumattomassa arvioinnissa, ulkoisessa viestinnässä, palvelukehittäjille suunnatuissa tilaisuuksissa ja digin tilannekuvan laatimisessa.
Luvat ja valvonta -hanke	Luvat ja valvonta -hankkeessa toteutetaan hallinnontasot ja organisaatorajat ylittävä lupahakemusten sähköisten järjestelmien integraatio asiakkaan käyttöön yhden luukun periaatteella ja sujuvoittaen ja tiivistäen lupakäsittelyjen kestoa. Yhteistyö ulkoisessa viestinnässä, palvelukehittäjille suunnatuissa tilaisuuksissa ja digin tilannekuvan laatimisessa
Digitaalinen henkilöllisyys	Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeessa kehitetään toimintamalli ja tuotetaan tarvittavat ratkaisut, joiden avulla valtion takaama digitaalinen henkilöllisyys voidaan tarjota digitaalisena henkilöllisyystodistuksena henkilöiden käyttöön. Yhteistyö ulkoisessa viestinnässä ja palvelukehittäjille suunnatuissa tilaisuuksissa.
Avoimen hallinnon toimintaohjelma 2019–2023	Digiohjelman ja avoimen hallinnon toimintaohjelman arvot ja toimintatavat ovat yhteneväiset. Tehdään yhteistyötä erikseen sovittavalla tavalla.
Digi arkeen –neuvottelukunta	Digi arkeen -neuvottelukunnan tehtävänä on järjestää teemakeskusteluja hallitusohjelman digitavoitteisiin ja -hankkeisiin liittyvistä teemoista. Digiohjelman sisältö ja eteneminen ovat mukana keskusteluissa. Ohjelmassa hyödynnetään ja nostetaan esiin keskustelujen tuloksia. Ollaan mukana neuvottelukunnan sihteeristössä.
Suomi.fi-palvelut	Ohjelmasta seurataan ja tuetaan Suomi.fi-palvelujen hyödyntämistä ja käyttöönottoja. Erityisesti Suomi.fi-viestit ja Suomi.fi-valtuudet (toteutettu jatkokehittäminen) ja Suomi.fi-laaturyökäly.
Hallinnonalojen ja kuntien digihankkeet	Tuetaan ja seurataan ohjelman toimenpiteillä hankkeita, jotka tukevat ohjelman tavoitteiden toteutumista: <ul style="list-style-type: none"> • julkiset palvelut diginä kansalaisille ja yrityksille

	<ul style="list-style-type: none"> • elinkeinotoimintaa harjoittavien digiasiointi • digituki kansalaisille ja yrityksille
Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä	Tuetaan ja seurataan erityisesti kannustinjärjestelmän kuntien yhteishankkeita. Järjestetään kannustinjärjestelmän ja digiohjelman yhteistilaisuuksia kuntakehittäjille.
Digitalisaation tutkimushankkeet	Hyödynnetään ja nostetaan esiin ohjelman tavoitteiden kannalta keskeisiä tutkimustuloksia.
Valtionhallinnon toimitilaverkon ja julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalveluverkon kehittäminen 2020-luvulla	Osallistutaan hankkeeseen.
Tiedon avaamisen ja hyödyntämisen ohjelma	Tehdään yhteistyötä erikseen suunniteltavalla tavalla.
Digitaalisen turvallisuuden linjausten toimeenpano	Osallistuminen Julkisen hallinnon digitaalinen turvallisuus-toimeenpanosuunnitelman toteutukseen.
Yhteentoimivuusalusta	Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämältä Yhteentoimivuusalustalta löytyy työkalut yhteentoimivien tietosisältöjen määrittelyyn. Alusta koostuu sanastoista, koodistoista ja tietomalleista, joita tarvitaan tietovirroissa ja muussa tiedonhallinnassa. Ohjataan toimijoita ja hankkeita Yhteentoimivuusalustan käyttöön.

7. Viestintä

Viestinnällä tuetaan hallitusohjelman isojen uudistusten, kuten Digitalisaation edistämisen ohjelman toteuttamista. Viestinnällä tehdään näkyväksi ohjelman tavoitteita ja toimintaa sekä rakennetaan ja ylläpidetään suhteita sidosryhmiin ja yleisöihin. Viestinnällä toteutetaan ohjelman viestintäsuunnitelmaan sisältyviä toimenpiteitä ja hyödynnetään toimenpidekohtaisesti eri valtiovarainministeriön viestintäkanavia.

Vuonna 2021 toteutetun väliarvioinnin kehittämissuosituksen perusteella tavoitteena on vuonna 2022 kehittää viestintää ja esimerkiksi koota yhteen viestintäverkosto, joka koostuu ohjelman viestinnän kannalta keskeisistä yhteistyökumppaneista. Lisäksi tavoitteena on päivittää ohjelman ydinviestit palvelemaan paremmin ohjelman tavoitteita ja nykyistä vaihetta. Ohjelman ydinviestejä hyödynnetään osana eri operatiivisia viestintätoimenpiteitä.

Ohjelman viestintäsuunnitelmassa eritellään tarkemmin viestinnän toimenpiteet ja tavoitteet. Lisäksi ohjelmatiimillä on päivittyvä viestintäkalenteri.

Viestinnän periaatteet

Viestintää ohjaavat useat eri ohjeet:

- Valtionhallinnon viestintäsuositus
- Valtioneuvoston strategisen viestinnän linjaukset
- Valtionhallinnon viestintä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
- Julkisuuslaki

Keskeisin perusoikeus valtionhallinnon viestinnän kannalta on oikeus saada tietoja viranomaisten julkisista päätöksistä ja niiden valmistelusta. Viranomaisilla on velvollisuus edistää toimintansa avoimuutta sekä tuottaa ja jakaa tietoa, jotta kansalaiset ja muut sidosryhmät voivat muodostaa totuudenmukaisen kuvan viranomaisen toiminnasta, vaikuttaa valmisteilla oleviin asioihin sekä valvoa etujaan ja oikeuksiaan. Viestinnän tehtävänä on tukea demokratian toimivuutta, kansalaisten oikeuksien toteutumista sekä yhteisöjen ja yritysten toimintaa.

Digitalisaation edistämisen ohjelman viestinnässä sovelletaan valtionhallinnon viestinnän periaatteita. Periaatteet ovat avoimuus, luotettavuus, ratkaisuhakuisuus, tasapuolisuus, nopeus ja vuorovaikutteisuus.

Viestinnän kohderyhmät

Ulkoinen viestintä

Viestintä kohdennetaan erityisesti ohjelman keskeisille sidosryhmille, joita ovat muun muassa:

- valtioneuvosto ja eduskunta
- ohjelmassa mukana olevat valtion virastot, erityisesti valtiovarainministeriön hallinnonalan virastot
- kunnat ja muu julkishallinto
- yksityisen sektorin yhteistyökumppanit
- kansalaiset
- media

Sisäinen viestintä

Digitalisaation edistämisen ohjelmasta viestitään myös sisäisesti: valtiovarainministeriön henkilöstölle ja erityisesti ohjelman vastuutahona toimivan julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekniikan osaston henkilöstölle.

Ydinviestit

Viestinnän tavoitteena on taata se, että ohjelman strategiset ydinviestit menevät läpi. Ydinviestit johdetaan ohjelman tavoitteista.

Viestinnän keinot ja kanavat

Ohjelman viestinnässä hyödynnetään monipuolisesti valtiovarainministeriön viestintäkanavia.

Operatiiviset viestintätoimenpiteet

Operatiiviset viestintätoimenpiteet kuvataan erillisessä vuosittain laadittavassa viestintäsuunnitelmassa. Ohjelma järjestää vuosittain kaksi omaa verkostotilaisuutta ja on mukana myös muiden tahojen digitaalishetkillä tilaisuuksissa.

Kanava	Sisältö	Kohderyhmä
Vm.fi	Tiedotteet, uutiset, kolumnit, digitalisaation edistämisen ohjelman oma sivu vm.fissä, Hankeikkuna	Media, julkinen hallinto, kansalaiset
Sosiaalinen media, Twitter-tili @VMuutiset, ohjelmassa mukana olevien virkamiesten omat sosiaalisen median tilit	Ajankohtaisten uutisten, videoiden ja tapahtumien jakaminen sekä keskustelu aiheesta	Sidosryhmät, kiinnostuneet kansalaiset, yhteistyökumppanit ja -tahot
YouTube	Tilaisuuksien tallenteet	Sidosryhmät, kansalaiset
Suomidigi.fi	Blogit	Aiheesta kiinnostuneet kansalaiset, sidosryhmät
Sisäisen viestinnän kanavat, erityisesti Kampus	Blogeja, uutisia, ajantasaista tietoa ohjelman etenemisestä, tapahtumakutsuja	JulkICT, VM, valtioneuvoston henkilöstö
Tilaisuudet & tapahtumat	Ohjelman omat tilaisuudet, puhujavierailut eri tilaisuuksissa, koulutustilaisuudet	Sidosryhmät ja yhteistyökumppanit
Esittely- ja viestintämateriaali	PowerPoint-kalvot, esitteet, julkaisut	Sidosryhmät ja yhteistyökumppanit
ICT-uutiskirje	Ajankohtaiset uutiset ja tapahtumat ohjelmaan liittyen	Uutiskirjeen tilaajat

8. Ohjelman toiminta 2023

Täydentyy vuoden 2022 aikana ohjelmaorganisaatiossa. Ohjelman toimikausi päättyy 31.3.2023.

